

Tankesmedja friluftsliv

Lst Gävleborg, Bollnäs 23 nov 2016

Kommuner, föreningar, företag, länsstyrelsen, markägare från hela länet

- Inspireras och inspirera
- Förstå varandras synvinklar
- Få nya idéer

Örnsköldsviks kommun – årets friluftskommun

Anna Sundberg, ansvarig politiker kultur och fritidsnämnden

Johanna Martinell, kommunbiolog

Bosse Edman, friluftsstrateg kultur- och fritid

2011, 2015 och 2016 Sveriges friluftskommun – ingen slump.

Äran och 50 000 kr i prispengar som använts till äldre och funktionsnedsatta, t ex grundsärskolan. 237 kommuner svarade på enkäten i år.

Hela årets friluftskommun!

Målgrupper: nyhitkomna, barn och ungdomar, funktionsnedsatta

Tydliga årstider, naturvärldsarvet Höga kusten med Kvarkens skärgård på finska sidan m.m. 55 000 pers.

Bosse: samordning friluftsliv, ordf i Naturgruppen, Friluftsstipendiet m.m.

Patrik: skötsel, markägarkontakter

Arne: koppling mot föreningar

Kim: projekt Friluftsliftet

Håkan: biologisk återställning, kalkning m.m.

Johanna: naturreservatsbildning, strandskydd, LONA, samordning

Erik: biologisk återställning

Organisation

Naturgruppen: förvaltningsövergripande natur- och friluftsgrupp med 10-12 tjänstemän med bred kompetens

Natur- och friluftsråd: forum för dialog, information och samarbete med föreningar och markägare. Syfte: bevara och utveckla vårt natur- och kulturlandskap. 4 möten/år + 1 studieresa.

Natur- och friluftsting: öppet för allmänheten, arrangeras en gång/år

Fiskevattengruppen: sen 80-talet, samverkan, dialog och info kring sportfiske och fiskevårdsfrågor, träffas 2 ggr/år

- Översiktsplan
- ÖP vindkraft med 12 områden för vindkraft i samarbete med Naturskyddsföreningen och Ornitologerna
- ÖP strandskydd med LIS-områden för bostäder (röda), turism (lila) och inte lämpliga (gröna)
- Naturvårdsprogram
- Områden utpekade som viktiga för friluftsliv s k F-områden, finns i kommunens GIS-system
- Friluftsprogrammet har utgått från idrotts- och friluftslivsprogrammet och naturvårdsprogrammet samt den nationella friluftspolitiken

- Friluftsliv för alla, hållbarhet och utveckling, dialog och samverkan
- Tillgängliggöra information, utpekade områden med särskilt hög tillgänglighet etc
- Avsatt 1 miljon/år i 2 år i Friluftsliftet till t ex förstudie om natur- och kulturwebb, modellanläggning, plogad isbana, bekämpande av invasiva arter, infofilm, utveckling och säkerställande av närnaturområden kring skolor m.m. Nästa år satsning på egenvård för psykisk ohälsa bl a.
- Enlätundersökning 2012 om fritid, utevistelse, hälsa, fysisk aktivitet, hållbart resande etc. Flera har känt sig otrygga p g a rovdjur, mörker och bristfällig info t ex. Fiske, motorbåt och vandring på vandringsleder ligger högre i Ö-vik än riksgenomsnittet. Viktigt att det finns markerade spår och leder, områden fria från onödigt buller, gång- och cykelbanor. Rapport av Peter Fredman. Ska följas upp.
- Skötsel och förvaltning är viktigt. 60-tal områden och anläggningar som sköts av länsstyrelse, kommun och föreningar. Oerhört viktigt med bra dialog med markägare ca 300 st, nyttjanderättsavtal och infoskyltar att det här är på privat mark.
- Det väller in folk till Höga Kusten. Hinner inte sköta allt nu, måste prioritera.
- Otrolig boom för vandring nu. Besöksräknare (trampmätare och lasermätare) samt besöksenkäter.
- Höga Kusten-leden, Skallbergsgrottorna, Själevads friluftscentral, Gullviks friluftsområde med Ögeltjärn, generationsmötesplatser skogslekpark, Bäckfjärdens isbana på havet, infrastruktursatsningar för ökad tillgänglighet bad, fågeltorn, fiskeplats vid Hälsans stig nära centrum m.m.

Projekt

- High Coast Art Valley - konstpark med 26 konstverk i Nätradalen Herrgårdsparken Köpmanholmen, från att ha varit igenvuxet till mest besökta tätortsnära området.
- Kunskap och känsla i närnatur - för ökad utevistelse i grön miljö kring 48 äldre- och LSS-boenden. Inventering och åtgärdsförslag, utbildning för 120 personal som ambassadörer. Förslag till miniminivå: bra belysning, staket, gångvägar, uteplats, sinnesstimulans. Efterdyningar: ny tjänst verksamhetsutvecklare för utemiljöer, mediauppmärksamhet, beslut om utevistelse för äldre en gång/dag.
- LONA-projekt: Urskogsleden, friluftsmagasin, friluftspan, Artedi (Linnés lärlunge), fiskeplats, badplats m.m. Sex pågående projekt nu.
- Gullviks inspirationsskog. Attraktiv skog = äldre skog med variation som skogsbruket ska ta hänsyn till. Social hållbart. Långsiktigt arbete i samarbete med Skogsstyrelsen.
- En skärgård i världsklass. Ökad skärgårdsturism, förlänga säsongen m.m. 65 miljoner. Nytt hotell på Ulvön, båtcharter via näringen när kommunen börjat satsa. Trysunda naturreservat renovering av anläggningen, handikappanpassning. Skeppsmalen fler båtplatser, tillgänglighet. Vågön och Högholmen naturhamn med ramper, bastu etc. Mindre skärgårdsrastplatser 24 st. Marknadsinsatser som Skärgårdsguiden. Sevårdhetsskylltning. Luleå som förebild. 37 nya arbetstillfällen, 17 nya företag, antalet unika besökare på hogakusten.se har ökat från 26 000 till 500 000!, gästnätter +48%, ökat anslag för skötsel, bildat destinationsbolag.

Evenemang

- Naturens Dag – över 1000 besökare, olika föreningar visar upp sig kring Hälsans stig. Delar ut Friluftsstipendiet bl a.
- Sommardraget – för barn och unga, fiske, fjällvandring, tältövernattning i samarbete med föreningar
- Friluftsdagar för äldre – åka flotte, träffa små hästar, fiske, dragspelsmusik
- Friluftsdag för alla - friluftaktiviteter vintertid: spark, snöskor, längdåkning, madrassåkning, skoter, baka tunnbröd, fiske m.m. i Mellansel med många asylsökande
- Friska Örnsköldsvik - i samarbete med orienteringsklubbarna, den s k stolpjakten med olika svårighetsgrad och med gratis kartor till alla hushåll
- Höga Kusten Pondhockey med 6 isplaner och lag från allmänheten
- Höga Kusten Swimrun – simmar och springer mellan öar
- Höga Kusten ultra 12 mil
- www.utefest.se, snöskovandring, vandringar, friluftsskolor m.m. Privat entreprenör för Friluftsbyn som tidigare arbetet för Fjällräven.

Kommunikation

- Web: Ö-vik, Höga kusten och Fiskeguiden
- Facebook ger mest genomslag. Sju friluftsambedadörer på Instagram om friluftsliv ett år framåt från nu.
- Örnsköldsviks naturguide. När, var och hur? Utflyktskarta och faktabilaga. Påkostad, för boende mest.

- Minikarta med de populäraste utflyktsmålen.
- Web för natur-, kultur och friluftsliv ska tas fram. Lättanvänd till mobiler.
- Samarbete med företag: handledning i Naturturismföretagande, Naturevent, landsbygdsstrategi.
- Destination Höga Kusten www.hogakusten.com Fyra kommuner. Målgrupp Naturälskaren. I kommunens utvecklingsarbete "Världsklass" är en av profilbärarna "En storslagen natur".

Film

Profilkädder: Örnköldsvik - hellre ute än inne!

En utomhuspedagog/världsarvspedagog anställd på heltid för att utbilda pedagoger i skolor.

Friluftsliv i Gävleborg

Definition: Vistelse utomhus i natur- och kulturlandskapet för välbefinnande utan krav på tävling

Brainstorming: Bästa tillgångarna för friluftslivet i Gävleborg? Svaren sammanfattade: skogarna, havet, naturen. Föreningslivet och engagemanget.

Nationell enkät 2014:

1. Viktigaste aktiviteterna nationellt: promenera, cykla (minns inte riktigt listan)
2. Hur ofta? ca 50% vardagar, 60% på helgen, 80% på längre ledigheter
3. Vanliga hinder? Brist på tid, sällskap och platser(!)

Länsstyrelsen jobbar med friluftsliv genom:

- Naturvård, skyddade områden
- Samhällsplanering
- Kulturmiljö
- Landsbygdsutveckling m.m.

Regeringsuppdrag för friluftsliv 2016, regleringsbrev:

- Samordna och leda det reg. arbetet för att förverkliga regeringens friluftspolitik
- God samverkan
- Stärka arbetet med tätortsnära natur

10 mål för friluftspolitiken med uppföljning, se www.naturvardsverket.se. Förslag att ta upp och konkretisera dessa i det regionala miljömålsarbetet.

Planer 2017 Länsstyrelsen Gävleborg

- Tankesmedja i samverkan med regionen, någon kommun och andra enheter på Lst
- Träffar med olika teman
- Ta fram underlag för planering och information
- Underlätta och stödja nätverk i länet
- Workshops om t ex grön infrastruktur

Brainstorm: tema för nästa års tankesmedja.

LONA-bidrag för friluftsliv

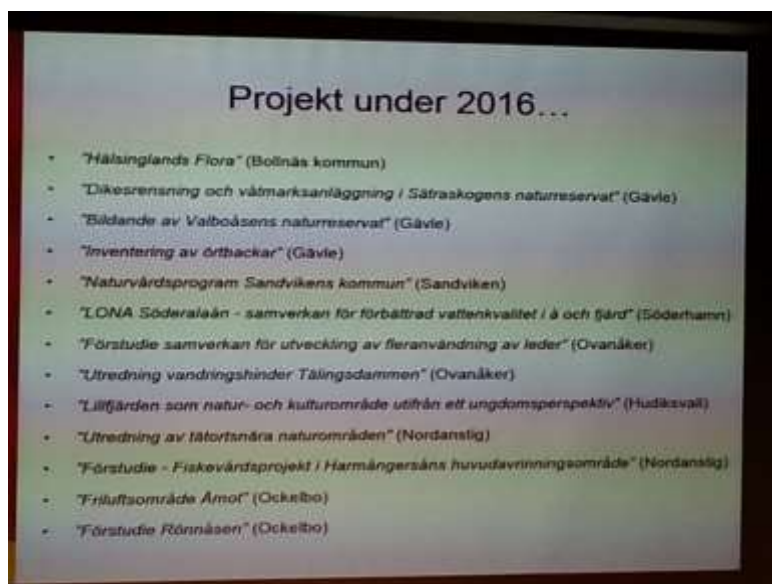
- Särskilt delmålet om attraktiv tätortsnära natur
- Nyckelord: Naturvårdsnytta, lokala initiativ, folkhälsa, tillgänglighet
- Söks via LONA-registret på <http://lona.naturvardsverket.se>
- Kommuner, föreningar, företag och enskilda personer kan söka

50% av den totala kostnaden kan sökas. Ideellt arbete är värt 200 kr/timme, kan vara upp till 25%.

Kontakta lokala kommunhandläggare som i sin tur har kontakt med Dagmar Jonsson, LONA-samordnare på Lst Gävleborg.

2,1 miljoner, varav 0,2 miljoner till administration, i Gävleborg 2016

13 projekt beviljade i Gävleborg år 2016:

Walk & talk

- Hur jobbar kommunen kring friluftsliv?
 - Hur sker samverkan?
 - Vad görs redan bra?
 - Vad kan utvecklas?
 - Konkreta idéer
-
- Hur kan länsstyrelsen stötta arbetet med friluftslivet i länet?
 - Vilka behov ser ni på länsnivå?
 - Konkreta förslag på föreläsningar, gemensam info, nätverksträffar etc?

Länsstyrelsen Gävleborgs broschyr "Hitta ut" – bra!

Kontakta Maria för fler idéer om friluftsliv maria.rolf@lansstyrelsen.se

Naturvårdsverkets regeringsuppdrag 2016

- Metod för kartläggning av områden viktiga för friluftsliv
- Kartlägga längre vandringsleder maj 2017 webinar
- Utveckla digital information om naturområden maj 2017